

Antikorrupsjonsarbeid 2015 og 2016

April 2017

Innledning

Røde Kors i Norge er en del av den internasjonale Røde Kors- og Røde Halvmånebevegelsen, som arbeider for å avdekke, hindre og lindre menneskelige nød og lidelser. Bevegelsen har et strengt etisk rammeverk og har satt et økt fokus på å unngå korrupsjon, misligheter, misbruk, sløsing og uetisk oppførsel. Røde Kors i Norge har nulltoleranse for korrupsjon, misligheter og misbruk.

Røde Kors i Norge (landsforeningen) hadde i 2016 2.035 millioner kroner til disposisjon til humanitært arbeid nasjonalt og internasjonalt. I tillegg til egenfinansiering og innsamlede midler fra næringslivet og private, finansieres den internasjonale aktiviteten med midler fra UD, NORAD og EUs humanitære hjelpeprogram ECHO. Disse samarbeidspartnere stiller også tydelige krav til nulltoleranse for misligheter og korrupsjon og åpenhet om mislighetssaker som avdekkes.

Nye mislighetssaker

Ingen nye mislighetssaker ble gransket av internrevisjonen i Røde Kors i Norge i **2015**. Men det var en ny sak våren 2015 som ble håndtert av Internasjonal avdeling i samråd med internrevisjonen. Det var fem saker i årene 2015 og 2016 om internasjonale prosjekter som ble undersøkt av andre enn internrevisjonen. Disse omtales nedenfor.

I **2016** ble en sak om påståtte misligheter i en lokalforening i Norge gransket av internrevisjonen. Samtidig ble det gitt råd til hvordan distriktsforeninger og lokalforeninger kunne håndtere mindre uregelmessigheter (brudd på etiske retningslinjer, utelukkelse fra tjeneste osv.).

Høsten 2013 ble generalsekretæren i Uganda Røde Kors arrestert for bl.a. skatteunndragelse og ulovlig import av varer. Det ble deretter mistanker om underslag/"internlån" av midler fra IFRCs (Forbundets) nødhjelpsfond gitt til Uganda Røde Kors. Forbundet gransket saken i 2014 og 2015. Saken ble avsluttet i 2016 og Røde Kors i Norge betalte tilbake til UD 419 077 kroner.

I 2015 ble det avdekket at en lokalt ansatt på det norske feltkontoret i Pakistan hadde gjemt unna en håndkasse. Alt ble gjort opp og den ansatte sluttet i stillingen. Sentral Kontrollenhet i UD kvitterte med at saken var håndtert tilfredsstillende.

En sak i Guatemala ble avsluttet i 2016. Lokalt ansatte i nasjonalforeningen hadde forfalsket kvitteringer. To ansatte sluttet i stillingen. Røde Kors i Norge betalte tilbake 736 kroner til NORAD.

Det ble i 2016 undersøkt om midler fra Forbundets DREF til Haiti var misbrukt. Forbundets konklusjon var at norske midler ikke var involvert.

Internrevisjonen gransket i 2016 påstander om bl.a. skatteunndragelser i forbindelse med salg av førstehjelpskurs i en lokalforening i Norge. De påstått involverte var bl.a. den aktuelle distriktslederen.

Røde Kors

Det ble ikke funnet bevis for dette. Men det var indikasjoner på at en frivillig kunne ha vært involvert. Avslutningen ble håndtert av lokalforeningen.

Risikovurderinger, kvalitetssikring og internrevisjon

Risikostyring er et verktøy som gjør det mulig å forebygge uønskede hendelser og hjelpe til med å ta riktige beslutninger. Røde Kors systematiserer sin risikohåndtering både på organisasjonsnivå og prosjektnivå. Kvalitetssikringen av nye prosjekter innebærer at det skal gjøres en eksplisitt vurdering av risiko for korrupsjon og misligheter. Ved høy risiko er det nødvendig med tett oppfølging og kontroll. Det er opprettet en egen enhet for dette, Enhet for kvalitetssikring og internrevisjon, som foretar operasjonelle revisjoner av utvalgte prosjekter og aktiviteter. Det er også utarbeidet en sjekklister for feltbesøk og kontrollere fra Økonomiavdelingen foretar utvalgte feltbesøk. I tillegg gjøres det jevnlig prosjektbesøk fra Finance Managers i Internasjonal avdeling.

Opplæring og forebygging

Røde Kors er medlem av Transparency International Norge (TI). Håndboken "Preventing Corruption in Humanitarian Operations" fra TI brukes aktivt i bl.a. veiledning av nye delegater. Gjennom aktiv deltakelse i flere nettverk skolerer ansatte i Røde Kors i å forebygge og undersøke mistanker om misligheter. Forbundet lanserte i 2015 nye opplæringsmoduler, bl.a. et e-læringskurs utviklet i samarbeid med TI. Røde Kors i Norge samarbeider med og henter inspirasjon fra både Forbundets og TIs arbeid på området. Røde Kors i Norge bistår partner nasjonalforeninger i å utvikle sin antikorrupsjons policy og med Finance Development programmer.

Varslingsordning

Røde Kors i Norge har en ekstern varslingsordning med en egen "varslingsknapp" (Hotline) på sine nettsider. Omgivelsene inviteres til å hjelpe med å bekjempe korrupsjon, sløsing og misbruk, og publikum oppfordres om å rapportere mistanker om uetisk eller ulovlig atferd. Retningslinjene for håndtering av mottatt varsel gjøres også kjent på nettsidene. Her opplyses det at det ikke tillates sanksjoner overfor de som rapporterer mistanker om uetiske atferd eller ulovlige forhold.

Ingen av de undersøkte mistankene om misligheter på internasjonale saker de siste årene ble meldt inn via varslingskanalen. Rapporteringen om mistankene skjedde til ledere i Internasjonal avdeling.

Varslinger og bekymringsmeldinger til varslingskanalen har for det meste handlet om forhold i norske lokalforeninger og hjelpekorps: om uetisk adferd, kritikk mot frivillige og ansatte, spørsmål om innsamlingsaksjoner – og noen få påstander om direkte misligheter. En slik sak ble gransket i 2016 (se foran).

Kontaktinformasjon:

Svein Erik Bersås, Enhet for kvalitetssikring og internrevisjon: eki@redcross.no

Varslingskanal: hotline@redcross.no